

Cal connectar la gent gran a la societat

Dani Cortés Morés

Els Amics de la Gent Gran lluiten contra la marginació i la soledat de les persones grans

L'Esther, la Ramona i la Flora durant la sessió de risoteràpia. Imatge: Sílvia P Morés Mercadal

“Mai vaig pensar que el pitjor de fer-se gran seria la soledat”. Això és el que lamenta la Concepció, de 92 anys mentre mira per una finestra. Si soleu viatjar en Metro per Barcelona haureu vist molts cartells com aquest, que encomanen a enviar un “SMS solidari” per ajudar una associació anomenada “Amics de la Gent Gran”. Es tracta d’una organització que lluita contra la soledat de les persones grans. S’encarreguen de fer que es tornin a sentir vius dins la societat, gràcies a un miler de voluntaris que els acompanyen i organitzen activitats i tallers. El dijous passat, 12 àvies van participar a una sessió de risoteràpia organitzada pels Amics de la Gent Gran i van sentir-se menys soles durant una tarda.

L’activitat començava a les cinc de la tarda, però a dos quarts ja hi havia quatre dones a la seu de l’entitat esperant que tot comencés. La Flora, la Ramona, la Montserrat i l’Esther parlen entre elles i els pregunto què han vingut a fer. “Ah no sé, a mi em van trucar per si volia venir, i he vingut!”, respon la Flora. “Alguna cosa de risoteràpia, però no sé ben bé com va...”, diu la Ramona. “Jo sempre m’ho passo molt bé, aquí”, confessa. Elles fa uns quants anys que coneixen els Amics de la Gent Gran, però l’entitat té molta més història.

Per conèixer els orígens dels Amics de la Gent Gran cal remuntar-se al final de la Segona Guerra Mundial. En aquell moment a París, un noble anomenat Armand Marquiset va crear *Les petits frères des Pauvres* amb l’objectiu d’ajudar els qui ho necessitaven, en especial a

la gent gran. El 1987 *Les petits frères des Pauvres* va arribar a Catalunya gràcies a uns funcionaris de la Generalitat a qui els va interessar el projecte. “Llavors érem tres i el barret. Hem anat creixent i canviant, però mantenim la mateixa essència.”, explica en Maurici Blancafort, voluntari gairebé des del principi.

Aquesta essència es basa en una reflexió sobre la importància de les relacions socials. Van adonar-se que els humans som éssers socials per naturalesa i que destinar el temps a les relacions socials és molt enriquidor. “El problema arriba quan un es queda sol i no pot relacionar-se amb ningú”, reflexiona Blancafort.

La Flora explica que té tres filles. Una està a Portugal, l'altra a Londres i l'altra viu “al costat de casa”. Però no la venen a veure molt. Només la visiten “quan cal fer alguna cosa important a casa”. L'Esther confessa que si no fos per l'activitat que organitzen els Amics de la Gent Gran, “estaria mirant la *caixa tonta*, i qualsevol cosa és millor que la televisió”.

“És molt injust perquè la societat l'han construït generacions i generacions i els seus representants vivents són la gent gran. I nosaltres els depreciam”, explica en Maurici Blancafort. “Els avis es porten bé amb tothom, i saben què necessita cada generació, però no els tornem tot el que ens han donat”, afegeix.

El que fan els Amics de la Gent Gran és tornar a endollar tota aquesta gent a la societat. Per això, la finalitat principal de l'entitat és “atendre a les persones grans que comparteixen un mateix sentiment: la soledat”, segons expliquen a la seva web. “Són persones molt envellides que no se senten prou recolzades pel seu entorn i necessiten la companyia d'un voluntari que els doni suport”.

Un cop a la setmana, un voluntari visita una persona gran i l'acompanya durant dues hores. “Hi pots tenir una relació molt superficial, però quan entres en el substrat més personal i aconseguixes treure'n les *batalletes*, veus que darrera de cada persona hi ha una vida, que són uns supervivents”.

En Maurici Blancafort explica que no es cansaria mai de parlar amb ells: “La societat ens ha segmentat, i ens ha dit que hem de ser amics de la gent de la nostra edat. Però la veritat és que jo puc ser amic d'un avi!” De ben segur que pocs tenen un amic que, com diu en

Maurici, els esperi amb tanta il·lusió com ho fan ells o que els digui que “ets com un àngel caigut del cel”.

Amb les xifres sobre la taula, l'any 2013 van acompanyar a 861 persones, de les quals un 88% eren dones i un 12%, homes. De fet, segons un estudi de l'any 2008, el perfil de qui rep el suport del Amics és el d'una dona d'entre 85 i 95 anys, que viu sola, no té fills i té uns ingressos mensuals d'entre 500 i 800 euros. A més, els voluntaris dels Amics de la Gent Gran són el seu principal suport social.

I és que els voluntaris són la peça clau de l'entitat. Cadascú té una història darrera que el duu a arribar a participar-hi. “Amb 19 anys vaig tenir un accident de moto i vaig haver d'estar un més a l'hospital, cosa que em va fer reflexionar sobre què havia fet a la vida”, explica en Maurici Blancafort. “Vaig veure que havia estudiat, tenia una novia i m'ho havia passat bé, però a part d'això, no havia fet gaire cosa”. Va ser llavors quan en Maurici va començar a col·laborar amb els Amics de la Gent Gran fent feines intermitents, i amb el temps va arribar a ser el president de l'entitat.

Hi ha altres voluntaris que hi van arribar per casualitat. La Carme n'és un exemple. “Un dia estava passejant pel carrer i uns voluntaris em van demanar si volia fer una donació a l'entitat”, explica, “Jo vaig dir que no podia col·laborar amb diners, però sí amb temps. Llavors em vaig fer voluntària”.

Uns es fan voluntaris i altres es fan donadors. I és que l'enorme feina de l'entitat requereix d'un finançament, que arriba majoritàriament de les donacions de particulars i socis. De fet, el 35% dels ingressos l'any 2013 corresponien donacions de particulars. Crida l'atenció el fet que bona part d'aquestes donacions provinguin de dones de més de 60 anys, és a dir persones que d'aquí a uns anys podrien necessitar la companyia dels voluntaris.

El nombre de donacions i d'inscripcions va lligat lligat a la capacitat que ha tingut l'entitat per donar-se a conèixer. En un any, s'han doblat el nombre d'aparicions de l'entitat als mitjans i s'han triplicat els seus seguidors a Facebook. Àlex Gutiérrez, responsable de Premsa dels Amics de la Gent Gran, diu que el seu objectiu és “conscienciar la societat sobre la soledat que pateix la gent gran”. Un dels esdeveniments que ha donat més visibilitat a l'entitat ha

estat la campanya *Roses contra l'oblit*. Consisteix a dur una rosa a una persona gran que visqui sola el dia de Sant Jordi. Hi participen personalitats com el President Artur Mas o el periodista Albert Om. “És la campanya on històricament destinem més esforços de sensibilització i de la manera en què l'entitat i la seva acció social són més conegudes”, explica Gutiérrez.

A part de l'acompanyament a domicili, els Amics també fan activitats i tallers per a la gent gran, com la sessió de risoteràpia de dijous passat, que va dirigir l'Ana, que és voluntària des de fa 5 anys. “Jo no soc cap experta en risoteràpia, eh?”, avisa. Però cada voluntari col·labora com pot.

Cada cop va arribant més gent a la seu de l'entitat, que és on es fa l'activitat. Les avies arriben acompanyades d'un voluntari que els ha anat a buscar a casa. A la Flora, la Ramona, la Montserrat i l'Esther, s'hi uneixen unes altres 8 dones grans i 6 voluntaris (4 dones i 2 homes). L'Ana vol fer un advertiment a totes: “No heu de tenir por a fer el ridícul. Hem vingut a riure!”. Per les seves cares, sembla les avies no tenen moltes ganes de fer el ridícul, però això és només al principi.

Ben aviat queda clar que ningú té vergonya i tothom participa amb moltes ganes. La primera activitat que proposa l'Ana consisteix a simular que tots són un grup de xinesos que viatgen a una granja. Seguint els gestos que fa la monitora, totes uneixen les mans fent una salutació xinesa i diuen *Onichiuà*. Després imiten un gos, un gat, un cavall, gallines, ànecs, porcs, i... quan els diuen que han d'imitar un ase es fa el silenci. Ningú sap quin soroll fan els ases. De sobte, una àvia fa *ihà-ihò*. Totes riuen i segueixen al proper joc.

Ara toca posar-se barrets i perruques i llegir el text d'una targeta de manera divertida, “com si es tractés d'un càsting”, diu l'Ana. Les frases que interpreten fan riure molt, i com que ho diuen amb barrets de viking o de dimoni, encara és més graciós. No hi ha cap mena de sentit del ridícul, i per això tot és tan divertit. Tot i això, hi ha un problema. Una de les àvies és cega. “Pobra, com ho farà?”, pensem alguns. Però de nou, sorpresa. Una voluntària li diu a cau d'orella què ha de dir i ella, amb el seu barret de Mary Poppins, ho recita ben bé com si fos una actriu professional.

I així, entre riure i riure, segueixen amb totes les altres activitats. Es nota que tothom té moltes ganes de passar-s'ho bé i de riure. Tot i que moltes acaben de conèixer-se, semblen un grup de bones amigues que tenien ganes de veure's. Quan acaba la risoteràpia, les cares de la gent gran i de les voluntàries ha canviat. És com si s'haguessin tornat a omplir de vida. La soledat o les malalties han desaparegut i es preparen pel berenar que els han preparat els Amics de la Gent Gran.

Entre entrepanet i entrepanet, la Flora explica amb alegria que s'ha divertit molt. De fet, tot i les seves dificultats per moure's i per expressar-se a causa d'una malaltia, és qui més ha participat. Quan calia ballar, ballava. Quan calia parlar, parlava. I quan calia riure, reia. Costa d'entendre que algú amb tanta energia pugui estar tant sola. "La gent que acostuma a participar als tallers tenen moltes ganes d'estar bé", explica una voluntària. "Per mi són uns herois".

Hi ha una altra voluntària i una dona gran que sembla que son molt amigues. "Ens coneixem de fa temps, nosaltres", diuen. Fins i tot, han anat de festa juntes. "Per Sant Joan tothom estava molt avorrit i ningú ballava, i les dues vam alegrar la nit", recorda la dona gran. La voluntària explica que ella fa 15 anys que col·labora amb els amics. I fer de voluntària també l'ha ajudat. "Això és més que casa meva. Totes les àvies m'estimen i ajuntant-les a elles, m'ajudo a mi mateixa."

Entre conversa i conversa, i entre rialla i rialla passa la tarda. Quan marxen, saben que els tocarà estar soles, almenys fins que al cap d'uns dies les vagi a veure a casa seva un voluntari. Potser sí que son uns supervivents. Sobreviuen cada dia a allò que fa més por: estar sols. La societat els ha abandonat, i els Amics de la Gent Gran els recuperen, perquè els necessitem.